

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender

Dato 8. marts 2007

Kommenteret oversigt
over
høringssvar vedrørende
forslag til lov om dag- fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge

1. Høringen	1
2. Generelle bemærkninger til lovforslaget	2
3. Konkrete bemærkninger til lovforslaget	2
3.1 Lovgivning om rammerne for dagtilbud	2
3.2 Offentlighed og sammenlignelighed	3
3.3 En samlet formålsbestemmelse (§ 1)	3
3.4 Lovforslagets anvendelsesområde – specialområdet (§ 2)	4
3.5 Grænsegængere (§ 2)	5
3.6 Sammenhængende børnepolitik (§ 3)	5
3.7 Det nødvendige antal pladser - klubtilbud (§ 4)	6
3.8 Støtte til børn og unge (§ 4, stk. 2)	6
3.9 Formålsbestemmelse for dagtilbud til børn indtil skolestart (§ 7)	7
3.10 Det danske sprog i dagtilbud (§ 7, stk. 4)	8
3.11 Metoder og aktiviteter i pædagogiske læreplaner (§§ 8 og 9)	8
3.12 Proces vedrørende læreplanerne (§§ 8 og 9)	9
3.13 Forældrebestyrelsen inddrages i de pædagogiske læreplaner (§ 9)	10
3.14 Sprogvurdering (§ 11)	11
3.15 Sprogvurdering – Dansk tegnsprog (§ 11)	12
3.16 Sprogstimulering efter folkeskolelovens (§§ 4 og 4a)	12
3.17 Børnemiljøvurdering (§§ 12 og 13)	12
3.18 Måder at oprette forældrebestyrelser på (§§ 14, 15 og 16)	13
3.19 Forældrebestyrelsens indflydelse ved ansættelse (§§ 14, 15 og 16)	14
3.20 Tilskud til forældrebetalte madordninger (§ 17)	14
3.21 Central evaluerings- og rådgivningsfunktion (§ 18)	15
3.22 Pasningsgaranti (§ 23)	16
3.23 Retningslinjer for optagelse (§ 27)	16
3.24 Optagelse i en plads i en anden kommune (§ 28)	16
3.25 Forældrebetaling ved overflytning til fritidshjem (§ 31)	17
3.27 Formålsbestemmelse for fritidshjem (§ 45)	17
3.28 Harmonisering af regler om fritidshjem og SFO (kapitel 6)	18
3.29 Ensretning af regler om klubdrift (kapitel 10)	18
3.30 Søskendetilskud til klubtilbud (§ 76)	18
3.31 Private pasningsordninger (§§ 78 og 79)	19
3.32 Kombinationstilbud (§ 80, stk. 4)	19
3.33 Klageadgang (§ 97)	20
3.34 Afskaffelse af puljeordninger (§ 102)	20
3.35 Implementeringsfasen/ikrafttrædelsesdatoen (§ 103)	20

1. Høringen

Lovforslaget har været sendt i høring hos:

FOA – Fag og Arbejde, BUPL, Børne- og Kulturchefforeningen (BKF), Børnerådet, Daginstitutionernes Landsorganisation (DLO), Det Centrale Handicapråd (DCH), De Samvirkende Invalideorganisationer (DSI), Foreningen af Socialchefer, FTF, KL, Forældrenes Landsorganisation (FOLA), Socialpædagogernes Landsforbund (SL) og Ankestyrelsen.

Udover de nævnte høringsparter har ministeriet modtaget bemærkninger fra følgende:

Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig, forskere fra Roskilde Universitetscenter (RUC) og Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU), Ungdomsringen og Danske Døves Landsforbund.

Høringsnotatet sammenfatter hovedtrækkene i høringssvarene samt ministeriets bemærkninger hertil. Høringsnotatet er opdelt i generelle bemærkninger til lovforslaget samt konkrete bemærkninger til lovforslaget, der er inddelt efter temaer.

Kopi af høringssvarene vedlægges.

2. Generelle bemærkninger til lovforslaget

Flere af høringsparterne påpeger, at de finder det positivt, at der indføres en selvstændig lov for området, der samler bestemmelserne for tilbuddene. Herudover er de positive over for, at hvert tilbud får et selvstændigt afsnit.

KL, BUPL, FTF, DLO og Ungdomsringen bemærker, at der ikke er konsekvens mellem lovforslagets titel (dagtilbudsloven) og det forhold, at dagtilbud efter lovforslaget alene omfatter tilbud til børn fra 0 år til skolestart, og ikke fritidshjem og klubtilbud m.v.

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender ønsker at sætte fokus på indholdet af alle lovforslagets tilbud, og lovforslagets titel ændres derfor til ”lov om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge (dagtilbudsloven)”.

3. Konkrete bemærkninger til lovforslaget

3.1 Lovgivning om rammerne for dagtilbud

BUPL, FTF og FOLA foreslår, at der med lovforslaget sikres et kvalitetsløft af rammerne og vilkårene for dagtilbud. BUPL og FTF ønsker i forlængelse heraf, at alle børn sikres en plads i en institution af høj kvalitet. FOLA foreslår konkret, at der lovgives om minimumstandarder for normering, standarder for børnemiljø og sikkerhed samt pladsforhold.

Bemærkninger

Efter gældende regler er det kommunalbestyrelsen, der fastsætter rammerne for dagtilbud i den enkelte kommune. Spørgsmål om normering, sund mad m.v. er derfor udtryk for lokalpolitiske prioriteringer. Herudover fastsætter byggelovgivningen allerede i dag regler for pladsforhold i dagtilbud.

Efter forslagens § 12 skal der foretages børnemiljøvurderinger i alle dagtilbud. Børnemiljøvurderingerne skal være et redskab, der bidrager til at sætte fokus på et godt fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø. Børnemiljøvurderingen skal således være under-

støttende for, at miljøet i dagtilbuddene løbende vurderes og forbedres på kommunalt plan.

På baggrund af ovenstående er det efter ministeriets opfattelse ikke nødvendigt at ændre på de gældende regler, herunder at det er kommunalbestyrelsen i den enkelte kommune, der har ansvaret for at fastsætte rammerne for dagtilbuddene. Der foretages således ikke ændringer i reglerne for normering, børnemiljø og pladsforhold.

3.2 Offentlighed og sammenlignelighed

KL, BUPL, FOLA, BKF og FOA er positive over for, at forældrene sikres adgang til et vist informationsniveau om tilbuddene.

KL, BKF og BUPL peger på de administrative konsekvenser af at skabe sammenlignelig standardiseret information, herunder påpeger BUPL, at ressourcebyrden ikke skal tages fra pædagogernes tid med børnene.

FOLA, BUPL, FOA og KL påpeger at kvalitet ikke kan komme til udtryk gennem standardiseret brugerinformation. KL foreslår en lokal forankring af kvalitetsarbejdet, og BKF anbefaler, at der skal være frie rammer lokalt for udformning og præsentation af oplysningerne.

Bemærkninger

Det er sædvanlig praksis, at kommunerne kompenseres over bloktilskuddet ved alle lovforslag. Kommunerne bliver således fuldt kompenseret via DUT-princippet for eventuelle administrative merudgifter ved at skulle offentliggøre rammebetingelserne for dag-, fritids- og klubtilbuddene.

Det er hensigten, at brugerinformation skal supplere og ikke erstatte forældrenes besøg i det enkelte dagtilbud. Der er ikke tale om et enten/eller men et både/og, hvor der fastsættes krav om brugerinformation og samtidig lokalt arbejdes med andre kvalitetsudviklingsmetoder, eksempelvis at forældre kan besøge dagtilbuddet og fornemme stemningen.

I forhold til krav om offentliggørelse af oplysninger, der følger af dagtilbudsloven, er der alene krav om, at oplysningerne skal fremgå elektronisk på kommunalt niveau og på institutionsniveau i det omfang, at institutionen har adgang hertil.

Ministeriet vurderer derfor ikke, at der skal foretages ændringer på dette punkt.

3.3 En samlet formålsbestemmelse (§ 1)

BKF tilslutter sig en samlet formålsbestemmelse, herunder at der er særligt fokus på negativ social arv og overgange mellem tilbud. BKF, KL, FOLA, FOA og BUPL tilslutter sig herudover strukturen med specifikke formålsbestemmelser for de enkelte områder.

BUPL og FTF bemærker, at hovedformålet må være pædagogisk og ikke være sideordnet med de andre formål i bestemmelsen. BUPL, Børnerådet og KL finder, at der er for

megen vægt på hensynet til familien, fleksibilitet og arbejdsmarkedet i forhold til de andre formål med læring, negativ social arv, sammenhæng m.v.

DSI bemærker, at der er sket en svækkelse af formålsbestemmelsen for dagtilbud, jf. punkt 3.9, i forhold til børn med nedsat fysisk og psykisk funktionsevne.

Bemærkninger

Formålsbestemmelsen er ikke oplistet i prioriteret rækkefølge, hvilket betyder, at der ikke er foretaget en rangordning de enkelte formål. Den samlede bestemmelse er relevant i forståelsen af, hvad der er det overordnede formål med tilbuddene, herunder børns trivsel og udvikling, fleksibilitet for familien, forebygge negativ social arv samt at skabe sammenhæng i tilbuddene.

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender foretager derfor ikke ændringer i forhold til rækkefølgen eller vægtningen af de enkelte stykker i bestemmelsen.

Det har ikke været hensigten, at børn med nedsat fysisk og psykisk funktionsevne ikke skulle være omfattet. I forslaget § 1 ændrer ministeriet derfor følgende:

§ 1, stk. 1, nr. 3 ændres til eksplicit at nævne børn og unge med nedsat funktionsevne på følgende måde: ”forebygge negativ social arv og eksklusion ved, at de pædagogiske tilbud er en integreret del af både kommunens samlede generelle tilbud til børn og unge og af den forebyggende og støttende indsats over for børn og unge med behov for en særlig indsats, herunder børn og unge med nedsat psykisk og fysisk funktionsevne”, jf. afsnit 3.8.

3.4 Lovforslagets anvendelsesområde – specialområdet (§ 2)

SL finder det hensigtsmæssigt, at børn og unge på almenområdet er omfattet af en anden lov og et andet ministerium end børn og unge på specialområdet. Derimod anbefaler KL, BUPL, FTF, FOA, BKF, DSI og DLO, at bestemmelserne om særlige dagtilbud (herunder fritidshjem) og klubtilbud i servicelovens §§ 32 og 36 overføres til dagtilbudsloven, således at alle dag- og klubtilbud til børn er samlet i én lov.

DCH finder, at det er ude af trit med principperne om ligebehandling og sektoransvar, at dagtilbud til børn og unge er opdelt i særlige og almene dagtilbud, hvor specialområdet ikke er så grundigt reguleret som almenområdet, herunder at der ikke er krav om børnemiljøvurderinger og pædagogiske læreplaner.

Bemærkninger

Når bestemmelserne om de almene dag-, fritids- og klubtilbud bliver samlet i en lov er det fordi, der er fælles elementer for børn i daginstitution og fritidshjem. Dette hindrer dog ikke, at disse tilbud skal ses i sammenhæng med øvrige tilbud til børn og unge. Dette gælder også for børn og unge i særlige dag- og klubtilbud. Det er hensigten med lovforslaget, at det skal bidrage til inkluderende pædagogik, der favner hele børnegruppen, der er optaget i de almene dagtilbud, således at børn og unge med nedsat fysisk og psykisk funktionsevne ligeledes kan rummes i de ”almindelige” dagtilbud.

Herudover falder forslag til ressortomlægning og flytning af områder uden for rammerne af dette lovforslag.

3.5 Grænsegængere (§ 2)

BKF roser afklaringen vedrørende grænsegængeres ret til ydelser efter lovforslaget og præciseringen af, at et barn alene kan råde over én fuldtidsplads.

Bemærkninger

Siden lovforslaget blev sendt i ekstern høring har Socialministeriet udstedt en ny bekendtgørelse om retssikkerhed og administration på det sociale område, med ikrafttræden den 1. januar 2007. Familiestyrelsen har deltaget i arbejdet med denne. Af bekendtgørelsen fremgår bl.a., at forældre, der bor i udlandet og arbejder i hver sin kommune i Danmark, har opholdskommune i hver sin beskæftigelseskommune.

Det er i orienteringsskrivelsen til bekendtgørelsen præciseret, at forældrene selv kan vælge, hvilken beskæftigelseskommune de vil anse som deres opholdskommune, og dermed hvilken kommune der skal stille en plads til rådighed/give tilskud til dag-, fritids- eller klubtilbud i en anden kommune.

Lovforslagets bemærkninger tilpasses og udbygges, så de svarer til bekendtgørelsen.

3.6 Sammenhængende børnepolitik (§ 3)

KL foreslår, at bestemmelsen om at offentliggøre yderligere retningslinjer vedrørende børnepolitikken udgår, og at dagtilbudsloven i stedet henviser til bestemmelsen i serviceloven eller alternativt, at det fremgår af dagtilbudsloven, at kommunen skal sikre, at dag-, fritids- og klubtilbuddene indgår i den sammenhængende børnepolitik.

BKF finder, at det bør være mål i stedet for retningslinjer, der skal beskrives efter lovforslagets § 3, stk. 2.

DCH mener, at det er tvivlsomt, om der også er tænkt på børn med funktionsnedsættelser i denne sammenhæng.

Bemærkninger

Kommunalbestyrelsens forpligtelse til at udarbejde en sammenhængende børnepolitik for kommunen er indført som led i anbringelsesreformen med servicelovens § 19, stk. 2, hvoraf det fremgår, at kommunalbestyrelsen skal udarbejde en sammenhængende børnepolitik, der har til formål at sikre sammenhængen mellem det generelle og forebyggende arbejde og den målrettede indsats over for børn og unge med behov for særlig støtte. Bestemmelsen i lovforslagets § 3, stk. 2, har til formål at støtte op herom således, at kommunalbestyrelsen sikrer, at dag-, fritids- og klubtilbuddene i kommunen medvirker til udmøntningen af kommunens sammenhængende børnepolitik. Det er således ikke hensigten, at bestemmelsen i lovforslaget skal forstås som en yderligere forpligtelse i forhold til den gældende bestemmelse.

Børn og unge med funktionsnedsættelser indgår i målgruppen ”børn og unge med behov for særlig støtte”.

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender ændrer på denne baggrund lovforslagets § 3, stk. 3, til: ”Kommunalbestyrelsen skal sikre, at dag-, fritids- og klubtilbud

m.v. medvirker til udmøntningen af kommunens sammenhængende børnepolitik efter § 19, stk. 2, i lov om social service...”.

3.7 Det nødvendige antal pladser - klubtilbud (§ 4)

BKF og KL bemærker, at det ikke fremgår, at det i dag gør sig gældende, at der i vurderingen af det nødvendige antal pladser i relation til klubtilbud kan inddrages andre former for fritidstilbud til aldersgruppen.

Bemærkninger

Det fremgår af vejledningen til gældende lov, at kommunen i forbindelse med vurderingen af det nødvendige antal pladser og hermed vurderingen af behovet for klubtilbud, kan inddrage andre former for fritidstilbud til aldersgruppen i kommunen. Det har ikke været hensigten at ændre praksis for vurderingen af det nødvendige antal pladser, hvorfor det er præciseret i bemærkningerne til lovforslaget, at der i vurderingen fortsat kan inddrages øvrige former for fritidstilbud til aldersgruppen.

Ministeriet præciserer således i bemærkningerne til lovforslaget, at der i vurderingen af det nødvendige antal pladser kan inddrages øvrige typer af fritidstilbud til aldersgruppen.

3.8 Støtte til børn og unge (§ 4, stk. 2)

DLO foreslår, at loven skal rumme en form for ”behandlingsgaranti” i forhold til støttekrævende børn, og at loven skal fastslå, at ”denne støtte gives på et så tidligt tidspunkt som muligt med henblik på tidlig forebyggelse”.

BKF anbefaler, at det præciseres, hvad der sker, når pladser i de særlige dag- og klubtilbud, der indtil 1. januar 2007 har været drevet af amterne, omdannes til specialinstitutionspladser.

FOLA peger på, at der i stigende grad er flere børn og unge med særlige behov indskrevet i almindelige tilbud, og at der ikke altid er afsat den nødvendige støtte, hvilket har en negativ påvirkning for såvel barnet med støttebehov som de øvrige børn i tilbuddet.

DSI bemærker, at lovforslaget ikke i denne forbindelse omtaler børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der er i de almene dagtilbud.

Bemærkninger

Lovforslaget er en videreførelse af gældende praksis omkring støtte til børn og unge i almene dag-, fritids- og klubtilbud og en videreførelse af sondringen mellem almene og særlige tilbud til børn og unge. Kommunalreformen omhandler og tager højde for, hvilken myndighed der har ansvaret for etablering og drift af såvel almene som særlige dag-, fritids- og klubtilbud til børn og unge.

Det er fastsat i lovforslaget, at børn med behov for støtte, herunder børn med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der er optaget i almene tilbud, skal have den nødvendige støtte for at kunne trives og udvikles tilbuddet. Barnets behov for støtte kan

dog være af en sådan karakter, at barnet er omfattet af servicelovens §§ 32 og 36 og dermed skal tilbydes en plads i et særligt dag- eller klubtilbud. Der henvises endvidere til pkt. 3.4.

Det er hensigten, at alle børn i almene dagtilbud, herunder børn med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, er omfattet af lovens bestemmelser. Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender tilpasser på denne baggrund den overordnede formålsbestemmelse, således at forslaget specifikt omhandler børn med nedsat fysisk og psykisk funktionsevne, jf. afsnit 3.3.

Herudover præciseres det i bemærkningerne til § 4, stk. 2, at støtten i tilbud efter lovforslaget til børn med nedsat fysisk og psykisk funktionsevne eventuelt kan tilbydes inden for rammerne af en særlig handicapgruppe i tilbuddet.

I bemærkningerne til lovforslagets § 4, stk. 2, præciseres samtidig, at støtte efter § 4, stk. 2, skal gives på et så tidligt tidspunkt som muligt med henblik på tidlig forebyggelse. Herved imødekommes høringsvarenes ønske om at sikre den nødvendige tidlige støtte i tilbuddene.

3.9 Formålsbestemmelse for dagtilbud til børn indtil skolestart (§ 7)

BKF og KL finder, at rækkefølgen og især indledningen med fokus på børnemiljøet ikke er hensigtsmæssig. BKF og FOA påpeger derudover, at ordet sundhed ikke er nævnt. BUPL og DLO har flere forslag til andre formuleringer i formålsbestemmelsen. FOA og FOLA er betænkelige ved visse formuleringer og finder det ærgerligt, at bestemte formuleringer ikke findes i formålsbestemmelsen længere, men er omfattet af bl.a. bestemmelserne for læreplanerne. DLO efterlyser en formulering om dagtilbuddenes forebyggende formål, og DSI påpeger, at der mangler reference til støtte i forhold til børn med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Bemærkninger

Det fremgår af stk. 1 i formålsbestemmelsen, at formålet med dagtilbud er at skabe et miljø, der fremmer børns trivsel, udvikling og læring. Det er således en meget bred og favnende formulering, der ikke kun har fokus på det fysiske børnemiljø, som det antydes i høringsvarene. Bestemmelsens stk. 2-5 præciserer, hvad formålet er (bl.a. selv-værd, udvikling af kompetencer, medbestemmelse og demokrati samt god overgang til skolen).

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender vurderer derfor ikke, at det er nødvendigt at tydeliggøre, at et af de væsentligste formål med dagtilbud er omsorg og læring. Dagtilbuddenes forebyggende formål fremgår af den overordnede formålsbestemmelse og gælder således også for fritidshjem og klubtilbud. Derimod er der ikke tydelig reference til børn og unge med nedsat funktionsevne, hvilket vil blive tilføjet i den overordnede formålsbestemmelse § 1, jf. afsnit 3.3.

Ministeriet ændrer i § 7 følgende:

I § 7, stk. 1, indsættes ordet ”sundhed”. Således at bestemmelsen lyder: ”som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring”.

I § 7, stk. 3, ændres ordet ”forandring” til ”udforskning” og ”igangsat af personalet” ændres til ”pædagogisk tilrettelagte aktiviteter”

3.10 Det danske sprog i dagtilbud (§ 7, stk. 4)

Børnerådet, BUPL og FOLA finder, at bemærkningerne til § 7, stk. 4, om dansk sprog i alle dagtilbud er betænkelige i forhold til FN's Konvention om Barnets Rettigheder om retten til at tale sit modersmål. BKF og FOLA anfører ligeledes, at det skal være muligt at benytte andre sprog end dansk i det pædagogiske arbejde i dagtilbuddene. BUPL foreslår, at der i stedet skrives i bemærkningerne til § 7, stk. 4, at hovedsproget i dagtilbuddene er dansk.

Danske Døves Landsforbund bemærker, at dansk tegnsprog ligeledes skal tilføjes som et af de eksempler, der er undtaget fra dansk talesprog.

Bemærkninger

Bestemmelsen er indført i forbindelse med vedtagelsen af servicelovens § 11 a om private leverandører af dagtilbud. Bemærkningerne til bestemmelsen er således en gentagelse af bemærkningerne til bestemmelsen, som den blev fremsat. Det er hensigten med bestemmelsen, at dansk er hovedsproget i dagtilbuddene, og at udgangspunktet for det pædagogiske arbejde er det danske sprog. Det betyder ikke, at det ikke også er muligt at benytte andre sprog. Kommunalbestyrelsen kan herudover se bort fra kravet om, at der benyttes dansk sprog i et dagtilbud, såfremt det skønnes ikke at medføre integrationsmæssige problemer. Med bemærkningerne til bestemmelsen har det ligeledes ikke været hensigten at afskære muligheden for at benytte dansk tegnsprog.

Ministeriet ændrer derfor bemærkningerne til § 7, stk. 4, så det fremgår, at: ”*Alle dagtilbud skal bygge på de demokratiske værdier, der kendetegner danske dagtilbud og medvirke til, at børnene kan begå sig i det danske samfund. Dette indebærer, at dansk er hovedsproget i alle dagtilbud (...)*”

Bemærkningerne præciseres endvidere således, at hensigten om, at alle børn skal introduceres til og sikres sprogstimulering i forhold til det danske sprog tydeliggøres.

3.11 Metoder og aktiviteter i pædagogiske læreplaner (§§ 8 og 9)

BUPL og KL bemærker, at det ikke bør være op til kommunalbestyrelsen at vurdere, om de beskrevne metoder og aktiviteter vil kunne føre til opfyldelse af læringsmålene, idet man ikke kan forudsætte, at en kommunalbestyrelse besidder denne form for viden.

BUPL og FOA bemærker, at det ikke er hensigtsmæssigt at stille som krav, at metoder og aktiviteter skal angives i læreplanen, idet det signalerer noget meget konkret og skematisk, der er svært at fastlægge på forhånd.

Herudover henleder BUPL opmærksomheden på, at ordet ”personlig” er udgået af § 8, stk. 2, nr. 1, om barnets alsidige udvikling. FOA påpeger endvidere, at der ikke længere i lovteksten refereres til, at der skal tages udgangspunkt i børnegruppens sammensætning.

Bemærkninger

Kommunalbestyrelsen skal godkende læreplanen og vurdere evalueringerne ud fra, om de lever op til kommunens mål og rammer. Men det vurderes også som rimeligt og relevant, at kommunalbestyrelsen i sin godkendelse vurderer, om de angivne metoder og aktiviteter kan lede mod de opstillede mål. Kommunalbestyrelsen forudsættes således, ikke mindst efter kommunalreformen at have viden og medarbejdere, der kan bidrage til en sådan kvalificering af bl.a. godkendelsen i kraft af f.eks. pædagogiske konsulenter, læreplanskonsulenter eller lignende.

På folkeskoleområdet skal kommunalbestyrelsen beskrive det faglige niveau i skolerne m.v. i en kvalitetsrapport og årligt drøfte denne rapport. Kommunalbestyrelsen er på denne måde allerede involveret i kvalitetssikringen af forskellige typer af tilbud til børn og familier.

Det fremgår af bestemmelserne om læreplaner i dag, at læreplanen skal indeholde ”beskrivelser af relevante mulige aktiviteter og metoder”, så ordet aktiviteter er således ikke ukendt, og den konkrete formulering er i overensstemmelse med forslag fra BUPL i deres høringssvar i forbindelse med lovforslaget om pædagogiske læreplaner.

Ministeriet vurderer det dog som hensigtsmæssigt at indsætte ordet ”relevante” igen.

I § 8 ændres følgende:

§ 8, stk. 1 ændres til ”Der skal i alle dagtilbud udarbejdes en skriftlig pædagogisk læreplan for børn i aldersgruppen 0-2 år og aldersgruppen 3 år til barnets skolegang. Den pædagogiske læreplan skal give rum for leg, læring, og udvikling af børn i dagtilbud. Ved udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan skal der tages hensyn til børnegruppens sammensætning.”

§ 8, stk. 2, indsættes i nr. 1 ”Alsidig personlig udvikling”

§ 8, stk. 3, ændres til ”Den pædagogiske læreplan skal beskrive relevante pædagogiske metoder og aktiviteter, der iværksættes for at nå målene...”

§ 8, stk. 4, konsekvensrettes i overensstemmelse med ændringen i stk. 3.

Ligeledes uddybes bemærkningerne således, at det fremgår, at der er tale om eksempler på relevante aktiviteter.

3.12 Proces vedrørende læreplanerne (§§ 8 og 9)

KL bemærker, at det er en skærpelse af kravene til skriftlighed, at mål, metoder og aktiviteter skal beskrives i forhold til de seks temaer, og mener endvidere, at en sådan ændring skal afvente den centrale evaluering af læreplanerne ultimo 2007.

Derudover ønsker BKF og KL, at det fremgår af bemærkningerne, at det er muligt at delegere godkendelse og drøftelse af læreplansevalueringerne til forvaltningsniveau, så det er en samlet sag, der forelægges kommunalbestyrelsen.

Bemærkninger

Det har hidtil fremgået af loven og bekendtgørelsen, at mål, metoder og aktiviteter skulle beskrives, og at læreplanen skulle indeholde de seks temaer. Som noget nyt bliver det eksplicit, at mål, metoder og aktiviteter skal forholdes til de enkelte temaer. Ministeriet foreslår dette indført, idet midtvejsrapporten fra den centrale evaluering af de pædagogiske læreplaner netop viste, at hovedparten af læreplanerne beskrev alle temaerne, men at der også var nogle, der udelod nogle temaer, eller hvor temaerne kun i nogen grad var beskrevet. Dette gjaldt især temaerne om natur og kultur.

Kommunalbestyrelsen er ansvarlig for at fastsætte rammerne for godkendelse og håndtering af den årlige drøftelse af evalueringerne af de pædagogiske læreplaner. Det er dog ministeriets opfattelse, at kommunalbestyrelsen kan delegere selve sagsbehandlingen til forvaltningen. En samlet sag kan således forelægges kommunalbestyrelsen.

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender præciserer på denne baggrund i bemærkningerne, at det er muligt at delegere den konkrete sagsbehandling i forbindelse med godkendelse og den årlige drøftelse af evalueringerne af de pædagogiske læreplaner til forvaltningen. Kommunalbestyrelsen har dog fortsat ansvaret for godkendelsen og for at foretage den årlige drøftelse af evalueringerne med henblik på om evalueringen giver anledning til handling fra kommunalbestyrelsens side.

3.13 Forældrebestyrelsen inddrages i de pædagogiske læreplaner (§ 9)

I forhold til forældrenes inddragelse i de pædagogiske læreplaner bemærker BKF, at det fremgår af de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at forældrebestyrelsen skal inddrages i alle faser, og bemærker hertil, om det betyder, at bestyrelsen kan nedlægge veto.

BUPL, FOA og KL er tilfredse med den klare og mere hensigtsmæssige ansvarsfordeling mellem kommune, leder og forældrebestyrelse.

BUPL opfordrer til, at det på denne baggrund skal være et krav, at lederen af et dagtilbud er uddannet pædagog.

Bemærkninger

Som det fremgår af § 9 stk. 3, skal lederen inddrage forældrebestyrelsen i udarbejdelsen, evalueringen og opfølgningen af den pædagogiske læreplan. Godkendelseskompetencen ligger hos kommunalbestyrelsen. Der er således ikke pligt til at inddrage forældrebestyrelsen i godkendelsen, og derved har forældrebestyrelsen heller ikke mulighed for at nedlægge veto. Men det forudsættes, jf. § 9 stk. 3, at planen bliver til sammen med forældrene, således at alle parter også kan bakke op om planen. Det fremgår ligeledes af bemærkningerne til § 8, stk. 1, at læreplanen skal tage udgangspunkt i lokale forhold, såsom børnegruppen og den fysiske placering. Efter ministeriets opfattelse er det ikke hensigtsmæssigt, at der er centralt fastsatte krav til uddannelser.

For at undgå misforståelser, formuleres de almindelige bemærkninger i forhold til forældrebestyrelsens involvering i forbindelse med læreplaner således: *"at forældrene i stedet inddrages i alle faser af den pædagogiske læreplan, herunder udarbejdelse, evaluering og opfølgning"*.

3.14 Sprogvurdering (§ 11)

BUPL anbefaler en præcisering af, at arbejdet med sprogvurdering skal integreres i institutionen i tæt dialog med ledere og pædagoger, og at det ikke alene er kommunalbestyrelsen, der skal fastsætte mål og rammer for sprogvurderinger.

FOLA anbefaler, at der ikke alene fokuseres på børns sproglige evner, men at der i samarbejde med forældrene skal arbejdes mere systematisk og dialogorienteret om barnets generelle trivsel og udvikling. Der skal afsættes midler, herunder efteruddannelse og tid til arbejdet med pædagogiske aktiviteter.

FOLA og FOA bemærker, at forslaget om sprogvurderinger vil give administrative omkostninger og bemærker, at sprogvurderinger ikke skal udvikle sig til standardiserede test. Børnerådet bemærker, at sprogvurderinger vil lægge op til, at børns liv i højere grad skal testes og vurderes.

DLO anbefaler, at der i stedet for centrale sprogvurderinger satses på kompetenceudvikling og efteruddannelse af udvalgte medarbejdere i institutionerne.

KL og BKF bakker op om forslaget om sprogvurderinger til alle 3-årige børn. BKF mener dog, at det ikke skal være et tilbud, men et krav om sprogvurdering til alle børn.

Bemærkninger:

Det er hensigten, at sprogvurderinger skal indgå som led i dagtilbuddets arbejde, såfremt barnet er optaget i et dagtilbud. Sprogvurderinger er imidlertid et generelt tilbud for alle 3-årige børn, herunder også børn der ikke er i dagtilbud, hvorfor det vurderes som relevant, at det er kommunalbestyrelsen, der fastsætter mål og rammer for arbejdet med sprogvurderingerne.

Allerede i dag arbejder dagtilbuddene bl.a. ved hjælp af de pædagogiske læreplaner med barnets generelle trivsel og udvikling. Sprogvurderinger skal opfattes som et ekstra redskab til at sætte fokus på det enkelte barns sproglige udvikling og bidrage til at kvalificere den pædagogiske indsats. Sprogvurderingerne og det opfølgende arbejde erstatter således ikke det generelle fokus på barnets trivsel og udvikling, men skal virke som understøttende i forhold til dette arbejde.

Det er hensigten, at sprogvurderinger i høj grad skal foretages i samarbejde med forældrene. Det er forældrene, der modtager tilbuddet, og der er tale om en målrettet indsats i forhold til børns sproglige udvikling, uanset om den foregår i hjemmet eller i dagtilbuddet.

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender præciserer i bemærkningerne, at det er hensigten, at sprogvurderingerne - i det omfang barnet er i dagtilbud - integreres i dagtilbuddet, og at det skal indgå som et led i det daglige pædagogiske arbejde. Herudover er sprogvurderinger et supplerende redskab til den samlede pædagogiske indsats i forhold til barnets generelle trivsel og udvikling.

3.15 Sprog vurdering – Dansk tegnsprog (§ 11)

Danske Døves Landsforbund anbefaler, at sprog vurdering ligeledes omfatter udvikling af dansk tegnsprog og tegnstøttet kommunikation.

Bemærkninger

Sprog vurderinger er et tilbud til alle forældre med 3-årige børn, herunder også børn med handicap.

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender præciserer i bemærkningerne til § 7, stk. 4, at sprog i lovens kontekst skal forstås bredt, således omfatter dette også f.eks. tegnsprog. Det præciseres endvidere i bemærkningerne til § 11, stk. 4, at kommunalbestyrelsen i deres mål og rammer skal tage hensyn til mangfoldigheden i børnegruppen.

3.16 Sprogstimulering efter folkeskolelovens (§§ 4 og 4a)

KL og BKF anbefaler, at folkeskolelovens § 4 om specialpædagogisk bistand skal indeholdes i lovforslaget. KL anbefaler endvidere, at § 4a om sprogstimulering af tosprogede børn også skal indeholdes i lovforslaget, idet det indeholder forslaget om sprog vurderinger.

Bemærkninger

Efter gældende regler hører bestemmelser om sprogstimulering i forhold til tosprogede 3-årige børn og specialpædagogisk bistand i folkeskoleloven under Undervisningsministeriets regi. Forslag til ressortomlægning og flytning af områder falder uden for rammerne af dette lovforslag.

Det er ministeriets vurdering, at hørings svarene ikke giver anledning til ændringer i lovforslaget.

3.17 Børnemiljø vurdering (§§ 12 og 13)

FOLA udtrykker ønske om, at forældrebestyrelsen tildeles høringsret i forbindelse med børnemiljø vurderingerne, og at kommunalbestyrelsen forpligtes til at handle, såfremt børnemiljø vurderingen viser, at der er et dårligt miljø i dagtilbuddene. FOLA påpeger herudover nødvendigheden af konkret lovgivning om børnemiljø, jf. punkt 1.

Børnerådet påpeger, at det er vigtigt, at barnet inddrages i børnemiljø vurderingen, og at lovforslaget skal afspejle, at børn altid kan inddrages.

Bemærkninger

Børnemiljø vurderingen skal efter gældende bestemmelser drøftes med forældrebestyrelsen, således at forældrebestyrelsens holdninger afspejles i børnemiljø vurderingen. Forældrebestyrelsens indflydelse har således allerede indflydelse efter gældende regler. Der foretages således ikke ændringer i forhold forældrebestyrelsens inddragelse i børnemiljø vurderingen eller i forhold til kommunalbestyrelsens forpligtelse.

Efter reglerne om børnemiljøvurdering er kommunalbestyrelsen forpligtet til at udarbejde en handlingsplan, der blandt andet kan indeholde beskrivelser af, i hvilken rækkefølge de konstaterede problemer planlægges løst og prioriteret. Børnemiljøvurderingen sætter således fokus på børnemiljøproblemerne, og hvorledes disse søges løst.

Det er hensigten, at børn efter bestemmelsen i forslaget § 12, stk. 2, skal inddrages i børnemiljøvurderingen på en sådan måde, at børnenes perspektiv altid afspejles i børnemiljøvurderingen. Der lægges således vægt på, at børnene inddrages i de forhold, der har betydning for dem. Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender finder det derfor hensigtsmæssigt, at børnene inddrages direkte alt efter barnets alder og modenhed, og at børnenes perspektiv altid skal indgå i børnemiljøvurderingen også i de tilfælde, hvor en direkte inddragelse af børnene ikke er mulig.

Ministeriet ændrer derfor bestemmelsen fra *”Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv og i det omfang, det er mulig, inddrages børnenes oplevelse heraf”* til *”Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages alt efter børnenes alder og modenhed”*.

3.18 Måder at oprette forældrebestyrelser på (§§ 14, 15 og 16)

BKF bemærker, at de er tilfredse med formuleringen om mulighederne for at oprette forældrebestyrelser, herunder forældrebestyrelser på tværs af dagtilbud.

Andre høringssvar bemærker, at uddybningen i bemærkningerne er uklar, og BUPL og FOLA fremhæver, at det kan være problematisk med store og tværgående bestyrelser, idet det kan skabe problemer med forældreinddragelsen i forhold til pædagogisk læreplan og samarbejdet med lederen.

FOLA og DLO bemærker, at den nye formulering *”adgang til at få oprettet en forældrebestyrelse”* og bemærkningerne hertil er uforpligtende og vil føre til, at der ikke længere pr. automatik vil eksistere forældrebestyrelser i alle kommunale daginstitutioner og dagplejer. FOLA bemærker samtidig det hensigtsmæssige ved lovfæstede forældrenævne i kommunerne, der svarer til ældrenævnene på ældreområdet.

Bemærkninger

Der har i høringssvarene været en del tvivl om, hvordan en forældrebestyrelse kan oprettes. Intentionen er fortsat, at der skal være en ret og pligt i forhold til oprettelsen af forældrebestyrelser, samtidig skal der være en mulighed for at skabe en fornuftig organisationsudvikling på området i de enkelte kommuner. Det er vigtigt at påpege, at der fortsat skal sikres maksimal forældreindflydelse samtidig med, at der kan ske udvikling af området.

Ministeriet ændrer derfor bemærkningerne til bestemmelsen om forældrebestyrelser til: *”En forældrebestyrelse er som udgangspunkt knyttet til en daginstitution eller den samlede kommunale dagpleje i en kommune. Ét dagtilbud kan have flere enheder/afdelinger, der ikke nødvendigvis har den samme fysiske placering. Såfremt der er tale om et dagtilbud, der dog fysisk er flere enheder/afdelinger, skal der oprettes en forældrebestyrelse. Endvidere kan forældrebestyrelser oprettes på tværs af selvstændige dagtilbud, såfremt det er et forældreønske.”*

3.19 Forældrebestyrelsens indflydelse ved ansættelse (§§ 14, 15 og 16)

BUPL, DLO, FOA og FOLA bemærker, at forældrebestyrelsens indstillingsret ved ansættelse af personale skal opretholdes og dermed genindsættes i lovforslaget. FOA er positive overfor, at forældrebestyrelsen får indstillingsret i forbindelse med ansættelse af leder.

FOA påpeger, at forældreindflydelsen i privat dagpleje bør sikres på samme vis som i privatinstitutioner.

Bemærkninger

Begrundelsen for, at der er foreslået en styrkelse af forældrebestyrelsens inddragelse ved ansættelsen af lederen og en udeladelse af indstillingsret ved ansættelse af personalet, er at gøre ansvarsfordelingen mere klar.

På baggrund af den bekymring for forældrenes indflydelse, der er givet udtryk for i høringssvarene, genindsættes forældrenes indstillingsret i forhold til personalet. Forældrebestyrelsen får dermed udvidet deres kompetencer med lovforslaget, da forældrebestyrelsen ligeledes får ret til deltagelse ved ansættelse af lederen.

Ministeriet vil dog samtidig præcisere i bemærkningerne, at det fortsat er kommunalbestyrelsen, der har det endelige ansvar for ansættelsen af lederen, og lederen har det endelige ansvar for at ansætte personale i dagtilbuddet.

Det har ikke været hensigten, at der ikke skulle sikres en forældreindflydelse i forbindelse med den private dagpleje, hvilket ligeledes fremgår af bemærkningerne. Det vil derfor blive tilføjet i lovforslaget, at kommunalbestyrelsen også skal sikre forældreindflydelsen i privat dagpleje.

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender foretager således i § 14, stk. 4, følgende tilføjelse: *”For privat dagpleje skal kommunalbestyrelsen i forbindelse med aftalen sikre forældrene indflydelse på dagplejens arbejde med børnene”*.

3.20 Tilskud til forældrebetalte madordninger (§ 17)

FOA og FOLA bemærker, at der burde indføres gratis kost til alle børn.

FOLA, Børnerådet og DLO anbefaler, at det gøres obligatorisk for kommunalbestyrelsen at give tilskud til forældrebetalte madordninger, således at børn ikke udelukkes herfra på grund af deres forældres økonomi.

FOLA foreslår desuden, at forældrebestyrelsens beslutning om at indføre betalte madordninger skal inkludere samtlige børn i dagtilbuddet.

KL bakker op om, at kommunerne får mulighed for at give tilskud til forældrebetalte madordninger under forudsætning af, at ordningen kan administreres, så den ikke indebærer utilsigtede serviceudvidelser og ikke medfører unødigt ekstra administration.

BKF bemærker, at hjemlen til, at kommunalbestyrelsen kan beslutte at give tilskud til forældrebetalte madordninger, vil medføre øget administration og vil indgå i DUT-forhandlingerne.

Bemærkninger

Med forslaget gives der mulighed for, at kommunalbestyrelsen kan give tilskud til forældrebetalte madordninger. Med lov nr. 401 af 1. juni 2005 blev det fastsat, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte et maksimumbeløb for betaling til forældrebetalte madordninger. Med lovforslaget får kommunalbestyrelsen mulighed for at give tilskud til forældre, der på grund af deres økonomiske situation måske ville holde deres barn uden for ordningen. Muligheden for tilskud til forældrebetalte madordninger sammenholdt med, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte et maksimumbeløb for madordningen, vil bidrage til, at børn får mulighed for at deltage i de forældrebetalte madordninger i daginstitutioner.

3.21 Central evaluerings- og rådgivningsfunktion (§ 18)

KL anbefaler, at beslutningen om at etablere en rådgivningsfunktion afventer udfaldet af regeringens kvalitetsreform.

KL, FOA, BUPL og FTF bemærker, at der ikke skal anvendes uforholdsmæssigt mange ressourcer på dokumentationskrav og på at afgive oplysninger til evalueringsfunktionen. BUPL ønsker derfor bestemmelsen præciseret således, at de oplysninger, der kan indhentes, alene er oplysninger, der i forvejen er lovkrav om. FOA ser hellere ressourcerne brugt på at højne kvaliteten i dagtilbuddene.

Børnerådet finder, at bestemmelsen om en central evaluerings- og rådgivningsfunktion lægger op til, at små børns liv i højere og højere grad indbefatter tests, vurderinger og evalueringer, hvilket Børnerådet ikke finder hensigtsmæssigt.

FOA finder, at det er et glimrende initiativ at få en uvildig central statslig evaluerings- og rådgivningsfunktion til at evaluere og indsamle viden om dagtilbud.

Bemærkninger

Der er skabt større fokus på indholdet i dagtilbud, og det er på denne baggrund centralt, at der etableres viden om det pædagogiske arbejde m.v. i dagtilbuddene. Viden om processerne omkring børns læring, indsatser over for udsatte børn m.v. skaber et grundlag for videre udvikling af området og videndeling mellem kommunerne. Det er derfor vigtigt, at der etableres en evalueringsfunktion, og at denne knyttes til Danmarks Evalueringsinstitut for netop at udnytte den viden og erfaring, som dette institut har på beslægtede områder.

Kommunerne bliver herudover via DUT-princippet fuldt kompenseret for de merudgifter kommunerne får i forbindelse med evaluerings- og rådgivningsfunktionens arbejde.

Det præciseres i bemærkningerne, at der primært er tale om information, der ikke umiddelbart er tilgængelig for evaluerings- og rådgivningsfunktionen.

Ministeriet præcisere herudover, at oplysninger, der kan indhentes, er i forhold til ”evaluerings- og rådgivningsfunktionens opgaver” og ikke i forhold til ”evalueringer-

ne”, som det fremgår af § 18, stk. 3, idet funktionen også varetager andre typer af opgaver.

3.22 Pasningsgaranti (§ 23)

KL bemærker, at der ikke er behov for at indføre flere sanktioner i tilfælde af brud på pasningsgarantien, men at det skal være frivilligt for kommunen, om den vil tilbyde tilskud til pasning af egne børn.

Bemærkninger

Der har fra forældres side været efterspørgsel på muligheden for at passe eget barn med tilskud fra kommunen i de typisk korte perioder, der måtte gå fra det tidspunkt, hvor kommunen burde have tilbudt barnet en plads i dagtilbud, til det tidspunkt, hvor barnet rent faktisk får tilbudt en plads. Hvis kommunen ikke kan leve op til lovens krav om pasningsgaranti, må hensynet til børnene og forældrene veje tungere end hensynet til kommunen. Ministeriet foretager ikke ændringer i bestemmelsen.

3.23 Retningslinjer for optagelse (§ 27)

FOLA anbefaler, at børn med astma og allergi får en lovhjemlet ret til, at der bliver taget hensyn hertil ved anvisning af en plads i dagtilbud, ligesom forældre generelt bør sikres en lovhjemlet ret til en plads i et dagtilbud i nærmiljøet.

Bemærkninger

Det fremgår af bemærkningerne til § 27, at kommunalbestyrelsen bør tage hensyn til forældrenes ønsker om plads, og at bl.a. helbredsmæssige forhold bør tillægges særlig vægt. Derudover vil der blive indført røgfri miljøer i dagplejen i forbindelse med et kommende lovforslag fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Ministeriet foretager på denne baggrund ikke ændringer i bestemmelsen.

3.24 Optagelse i en plads i en anden kommune (§ 28)

FOLA roser præciseringen af børns ret til at beholde en plads i et dagtilbud i forbindelse med flytning til en anden kommune.

DCH finder, at det er helt afgørende, at det sikres, at frit valgsordningerne giver alle børn lige muligheder.

BKF bemærker, at der ikke kan være frit valg for forældre til at vælge en specialplads i en anden kommune. KL opfordrer til, at problemstillingen vedrørende betaling for støtte til børn, der benytter en dagtilbudsplads i en anden kommune, søges løst i forbindelse med lovforslaget.

Bemærkninger

Forældre med handicappede børn har ligesom andre forældre en ret til at vælge en plads i et alment dagtilbud i en anden kommune, herunder en specialplads i et almindeligt dagtilbud i en anden kommune. Det er i lovforslaget, som også efter gældende regler, institutionskommunen, der skal dække udgifterne til støtte i dagtilbuddet, når et barn benytter en plads over kommunegrænsen. Efter gældende regler kan opholdskom-

munen vælge at give et yderligere tilskud for at nedbringe institutionskommunens udgifter til støtte, og dette bliver ligeledes videreført med lovforslaget.

Herudover er det præciseret i bemærkningerne til § 12, at et af de elementer, der kan belyses i børnemiljøvurderingen, er dagtilbuddets tilgængelighed, jf. punkt 3.17.

3.25 Forældrebetaling ved overflytning til fritidshjem (§ 31)

BKF udtrykker ønske om, at kommunerne selv kan beslutte, hvornår der kan opkræves 30 procent i forældrebetaling, når et børnehavebarn i tilknytning til skolestart flyttes fra børnehave til fritidshjem.

Bemærkninger

Ifølge gældende regler kan kommunerne maksimalt opkræve 25 procent i forældrebetaling for børn i dagtilbud mellem 0 år og frem til skolealder. Det fremgår af lovforslaget, at der først kan opkræves 30 procent i forældrebetaling fra 1. maj i det år, hvor barnet skal begynde i skole. Det vil sige, at hvis barnet flyttes fra børnehave til fritidshjem 1. april eller tidligere, må kommunerne maksimalt opkræve 25 procent i forældrebetaling frem til 1. maj.

Loftet for forældrebetalingen i forhold til børn i både dagtilbudsalderen og fritidshjemssalderen er en videreførelse af gældende regler, og ministeriet finder ikke anledning til at ændre bestemmelsen.

3.26 Behandlingsmæssigt fripladstilskud (§ 43)

DSI har påpeget, at fripladstilskud i form af et yderligere tilskud, når et barn med betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har ophold i et almindeligt dagtilbud af behandlingsmæssige grunde, bør fremgå direkte af lovforslaget.

Bemærkninger

Serviceoven indeholder en bemyndigelse til ministeren for familie- og forbrugeranliggender til at bestemme, at tilskuddet skal forhøjes under hensyn til forældrenes økonomiske forhold og børnenes særlige behov for ophold i dag- eller klubtilbud. Med lovforslaget tydeliggøres det allerede i loven, hvilke typer yderligere tilskud kommunen skal give. Ved en beklagelig fejl er fripladstilskud af behandlingsmæssige grunde ikke kommet med i lovforslaget.

I lovforslagets §§ 43, 63 og 74 tilføjes fripladstilskud af behandlingsmæssige grunde.

3.27 Formålsbestemmelse for fritidshjem (§ 45)

BKF og FOLA tilslutter sig, at der skal tilbydes mulighed for lektielæsning. BUPL og FOA har enkelte forslag til andre formuleringer, herunder at ordet ”emotionelle” indføres ved udtryksformer i § 45, stk. 3.

Mange af høringssvarene giver udtryk for tilfredshed med den nye formålsbestemmelse for fritidshjemmene, der før var omfattet af formålsbestemmelsen for dagtilbud, idet formålsbestemmelsen medvirker til at give fritidshjemmene en selvstændig værdi.

Ministeriet foretager ikke ændringer af formålsbestemmelsen.

3.28 Harmonisering af regler om fritidshjem og SFO (kapitel 6)

BKF, BUPL, KL, DLO udtrykker ønske om, at betalingsreglerne vedr. fritidshjem og SFO harmoniseres, Herudover mener BUPL, KL, FOLA, DLO, at der skal stilles samme indholdsmæssige krav til fritidshjem og SFO'er.

Bemærkninger

Både fritidshjem og SFO'er er typisk tilbud til børn i den samme aldergruppe. Reglerne om fritidshjem er placeret i lov om social service og henhører under Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, mens bestemmelserne om SFO'er er placeret i lov om folkeskole og henhører under Undervisningsministeriet.

Betalingsreglerne vedr. fritidshjem og skolefritidsordninger er forskellige, idet forældrebetalingen for en plads i fritidshjem maksimalt må udgøre 30 procent af brutto-driftsudgifterne, mens der for skolefritidsordninger ikke er fastlagt et loft for forældrebetalingen. Ligeledes gælder der forskellige krav til indhold i de to tilbud, idet der f.eks. er krav om udarbejdelse af børnemiljøvurderinger i fritidshjem, hvilket ikke gør sig gældende for SFO'er.

Ministeriet foretager ikke ændringer på dette punkt.

3.29 Ensretning af regler om klubdrift (kapitel 10)

BUPL udtrykker ønske om, at reglerne om klubdrift i lov om folkeskolen, lov om ungdomsskoler og lov om folkeoplysningsloven revideres, så disse regler ensrettes reglerne i lov om dagtilbud og således skal overholde samme krav til indhold i klubtilbud, som fremgår af lov om dagtilbud. Ungdomsringen påpeger ligeledes, at der er behov for helhedstænkning i forhold til reglerne om etablering af klubtilbud.

Bemærkninger

Det er i dag muligt at oprette klubtilbud efter fire forskellige love, hvor de tre oven for nævnte henhører under Undervisningsministeriet. Det er ikke hensigten med nærværende lovforslag at ændre på dette. Efter ministeriets opfattelse falder forslag til ressortomlægning, ensretning og flytning af områder uden for rammerne af dette lovforslag.

3.30 Søskendetilskud til klubtilbud (§ 76)

BKF bemærker, at det fremgår af lovforslaget, at kommuner fremover er forpligtet til at give søskendetilskud.

Bemærkninger

Som reglerne er i dag kan kommunen beslutte at yde søskendetilskud. Dette er fortsat gældende. Det har ikke været hensigten at ændre reglerne for søskendetilskud i klubtilbud.

Ministeriet præciserer i lovforslaget, at kommunen fortsat kan beslutte at yde søskendetilskud ved benyttelse af plads i klubtilbud.

3.31 Private pasningsordninger (§§ 78 og 79)

FOA finder, at de private pasningsordninger, der har mulighed for at trække et økonomisk overskud ud af ordningen, bør betale for de tilsyn og den rådgivning, som kommunen skal levere.

BUPL foreslår, at afsnittet om private pasningsordninger placeres i serviceloven frem for dagtilbudsloven, da det er BUPL's opfattelse, at de private pasningstilbud alene har karakter af servicetilbud til forældrene.

Bemærkninger

Private pasningsordninger efter lovforslagets §§ 76 og 77 drives af private uden offentlige midler med tilladelse fra og under tilsyn af kommunalbestyrelsen. Der har ikke tidligere været stillet krav om, at den private pasningsordning skal betale for at få en sådan tilladelse eller betale for det tilsyn, som kommunen udfører, og der anses ikke at være grundlag for at indføre hjemmel til, at kommunerne kan opkræve betaling herfor.

Bestemmelserne om private pasningstilbud er med til at understøtte forældrenes muligheder for at vælge mellem forskellige typer af pasningstilbud. Det er den enkelte familie, der tager stilling til, hvad der er familiens behov og ønsker, og hvilket pasningstilbud, der bedst understøtter deres ønsker til deres barns trivsel og udvikling.

3.32 Kombinationstilbud (§ 80, stk. 4)

KL bakker op om, at kommunerne får mulighed for at tilbyde forældre en kombination af dagtilbud og tilskud til privat pasning under forudsætning af, at ordningen kan administreres, så den ikke indebærer utilsigtede serviceudvidelser og ikke medfører unødigt ekstra administration.

BUPL, FTF og DLO finder, at en kombinationsordning vil indebære, at børnene i hverdagen skal omstille sig ikke blot fra forældre til institution, men også til den private pasningsordning. Det er deres opfattelse, at åbningstiderne i daginstitutionerne i stedet bør øges, så forældrenes behov for pasning kan imødekommes i daginstitutionerne.

Bemærkninger

Muligheden for, at kommunalbestyrelsen efter lovforslagets § 78, stk. 4, kan tilbyde forældre tilskud til privat pasning i kombination med, at barnet har en plads i et dagtilbud, er forbeholdt familier, hvor forældrene har et arbejdsmæssigt behov for pasning uden for dagtilbuddenes åbningstider, f.eks. om aftenen eller i weekenden. Kombinationstilbuddet må samlet set svare til en fuldtidsplads i et dagtilbud.

Der er efter ministeriets opfattelse ikke grundlag for at antage, at det vil være vanskeligere for barnet at omstille sig til en privat pasningsordning i kombination med et dagtilbud end til to forskellige dagtilbud, som ofte er konsekvensen i de kommuner, der har døgn- og weekendåbne tilbud. Tværtimod forbedrer kombinationstilbuddet forældrenes mulighed for at vurdere, hvilken ordning, der vil passe bedst til deres barn og deres familie- og arbejdsforhold. Kombinationsmuligheden skaber således bedre mulighed for den samlede families trivsel, hvilket er til gavn for både forældre og børn.

3.33 Klageadgang (§ 97)

BKF finder det positivt, at det nu fremgår af de enkelte bestemmelser i lovforslaget, hvor der er klageadgang til Det Sociale Nævn.

Ankestyrelsen har anført, at klageadgangen til Det Sociale Nævn og Ankestyrelsen er indskrænket i forhold til, hvad der i dag gælder efter serviceloven. Efter Ankestyrelsens opfattelse vil de sociale klageinstansers nugældende mulighed for efterprøvelse af spørgsmål om lovfortolkning og administrativ skønsudøvelse blive afskåret på dagtilbudslovens område.

Bemærkninger

Hensigten med at foretage ændringer i formuleringen af klageadgangen har udelukkende været at øge brugervenligheden og ikke at ændre på den eksisterende klageadgang.

Ministeriet ændrer derfor bestemmelsen i lovforslagets § 97, så klageadgangen formuleres som i den gældende servicelov, dvs. at der er klageadgang, medmindre andet er anført. Dette indebærer tillige konsekvensrettelser i den øvrige del af lovteksten.

3.34 Afskaffelse af puljeordninger (§ 102)

KL bemærker, at forslaget om at afskaffe puljeordninger indskrænker kommunernes mulighed for at indrette dagtilbudsstrukturen.

Bemærkninger

I dag kan etablering af dagtilbud ske på flere forskellige måder. Dagtilbud kan i dag etableres som både kommunale institutioner, selvejende institutioner, dagpleje, puljeordninger og privatinstitutioner. I takt med, at flere etableringsformer er kommet til, er der i flere tilfælde opstået tvivlsspørgsmål og forvirring omkring forskellene mellem de mange former for tilbud. På baggrund heraf foreslås det at fjerne muligheden for at etablere puljeordninger, og at der som alternativ gives mulighed for efter aftale med kommunalbestyrelsen at etablere privat dagpleje i private hjem, idet der allerede på institutionsniveau er mulighed for at etablere selvejende daginstitutioner og privatinstitutioner. Hermed er der sikret et varieret udbud af såvel kommunale som private etableringsmuligheder i såvel institutionsform som i private hjem.

Lovforslaget indeholder en overgangsbestemmelse, så eksisterende puljeordninger kan fortsætte efter de konkrete aftaler, indtil ordningerne udløber eller opsiges. Der foretages derfor ikke ændringer i bestemmelsen.

3.35 Implementeringsfasen/ikrafttrædelsesdatoen (§ 103)

KL og BKF anbefaler under henvisning til strukturreformen, at lovens ikrafttrædelse udskydes til den 1. januar 2008, så kommunerne sikres tid til at implementere den nye lov.

Bemærkninger

Da forslaget fremsættes senere end planlagt, vil det være rimeligt, at ikrafttræden udskydes, således at implementeringsfasen forlænges. Lovgivningen er dog fortrinsvis en videreførelse af eksisterende regler, hvorfor en udskydelse til 1. januar 2008 ikke vur-

deres som nødvendig. Ministeriet udskyder ikrafttrædelsesdatoen til den 1. august 2007.